

2020MM55

College van Gedeputeerde Staten
statenvoorstel

DATUM	27-5-2020	NUMMER PS	Nummer PS
DOMEIN	SLO	COMMISSIE	Milieu en Mobiliteit
STELLER	J. Blom	DOORKIESNUMMER	030 – 258 32 50
DOCUMENTNUMMER	820AFB58	PORTEFEUILLEHOUDER	van Essen

Titel : Indienen ontwerp-Regionale Energiestrategie U16 en concept-Regionale Energiestrategieën Regio Amersfoort en Food Valley bij het Nationaal Programma Regionale Energie Strategieën

Inhoudsopgave

Ontwerpbesluit	pag. 7
Toelichting	pag. 8

Bijlage(n): 5. Zie punt 11 toelichting op pagina 9

Aan Provinciale Staten,

Inleiding

In de Klimaatwet is vastgelegd dat Nederland in 2030 de CO₂ –uitstoot ten opzichte van 1990 met ten minste 49% in 2030 en met ten minste 95% in 2050 wil terugdringen. In het Nationaal Klimaatakkoord hebben het Rijk, decentrale overheden, het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties afspraken gemaakt over maatregelen om de doelstelling voor 2030 te halen. Eén van de afspraken in het Klimaatakkoord is dat in regionaal verband een Regionale Energie Strategie (RES) wordt opgesteld. In de RES moet invulling worden gegeven aan een regionale bijdrage aan de landelijke doelstelling van 35 TWh om elektriciteit op te wekken door middel van hernieuwbare energie zoals (grootschalig) zon en wind in 2030. Het Rijk zorgt met wind op zee voor een bijdrage van 49 TWh en naar verwachting is er nog een potentieel van 7 TWh aan kleinschalig zon op dak. Wanneer deze doelstellingen worden gehaald, zal circa 70% van de elektriciteitsvraag in 2030 opgewekt worden uit zon en wind. Daarnaast is afgesproken dat elke regio een Regionale Structuur Warmte (RSW) oplevert, als onderdeel van de RES.

De landelijke uitwerking van de RES'en gebeurt in 30 RES-regio's. De provincie Utrecht is betrokken bij de RES-regio's U16, Regio Amersfoort en Food Valley. U heeft de startnotities van deze RES'en reeds vastgesteld.

Voorgeschiedenis

In 2017 heeft het Interprovinciaal Overleg (IPO) mede namens de provincie Utrecht en in samenwerking met gemeenten en waterschappen het kabinetsaanbod "Naar een duurzaam Nederland" aangeboden (ter kennisname per mail aan PS verzonden op 21 maart 2017, IPO-bestuur besluit 9 maart 2017). Hierin hebben de gezamenlijke colleges van GS aangeboden om hun jaarlijkse investeringen in te zetten om de overgang naar een energieneutraal en klimaatbestendig Nederland te versnellen en een Nationaal Programma Energietransitie met daarbinnen landsdekkende regionale energiestrategieën (RES'en) te ontwikkelen. Dit vindt plaats in 30 zogenaamde RES-regio's. U heeft op 30 oktober 2019 ingestemd met de integrale set van afspraken en maatregelen uit het Klimaatakkoord die de bevoegdheden van de provincie Utrecht raken, voor zover deze maatregelen betrekking hebben op de opgaven in de provincie Utrecht (PS2019MM04). De RES'en zijn hier onderdeel van.

De startnotities van de Regionale Energiestrategieën van U16, Food Valley en Regio Amersfoort zijn door de betreffende gemeenteraden en de algemene besturen van de waterschappen vastgesteld. Provinciale Staten hebben de startnotities van de RES-regio's vastgesteld op:

- 25 september 2019: U16 en Food Valley (PS2019MM02);
- 29 januari 2020: Regio Amersfoort (PS2020MM02).

De RES'en zijn een uitwerking van onderdelen van het Klimaatakkoord. De Provinciale betrokkenheid en bijdragen zijn onderdeel van het Programma Energietransitie.

Essentie / samenvatting

Conform planning van het Nationaal Programma Regionale Energie Strategie (NP RES) zijn door de regio's U16, Regio Amersfoort en Food Valley concept- en ontwerp RES'en opgesteld, zodat deze na instemming door raden, Staten en algemeen besturen van de betrokken waterschappen uiterlijk 1 juni 2020 kunnen worden ingediend bij het NP RES.

De ontwerp- en concept-RES'en bevatten naast een concept-bod ten aanzien van het opwekken van energie uit wind en zon en de eerste verkenning over het winnen van energie uit warmte, ook (voorlopige) zoeklocaties voor het realiseren zonnevelden en windturbines. Die worden richting RES 1.0 en daarna verder uitgewerkt.

Voor de Regio Amersfoort en voor Food Valley is door de netbeheerders Stedin en Liander een netimpactanalyse en voor de regio U16 een kanskaart gemaakt. Voor de Regio Amersfoort wordt de benodigde uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk haalbaar geacht. In netimpactanalyse van Food Valley worden knelpunten gezien voor het realiseren van de ambitie 'grootschalig zon op dak' en wordt geadviseerd om meer in te zetten op energieopwekking uit wind. Voor de U16 is nog geen netimpactanalyse gemaakt, omdat in de concept-RES alleen denkrichtingen en geen zoekgebieden zijn opgenomen. Wel is voor de U16 een eerste verkenning gedaan van de beschikbare netcapaciteit in de regio als geheel en daaruit blijkt dat de beschikbare capaciteit naar verwachting ruim voldoende is. Waar nodig is het mogelijk om lokaal netcapaciteit uit te breiden.

Op de concept-RES'en volgt een appreciatie door het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) van alle 30 RES-regio's op de volgende aspecten: kwantiteit, systeem efficiëntie, maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak en ruimtegebruik. Mocht de besluitvorming vanwege de corona-crisis niet voor de datum van 1 juni zijn afgerond, dan adviseert het NP RES om vooruitlopend hierop, de voorlopige versie van de concept-RES in te sturen ten behoeve van de analyse door het PBL. De concept- en ontwerp-RES'en worden dan ingestuurd nadat de besluitvorming in de parlementen heeft plaatsgevonden. Mede op basis van deze appreciatie zullen de concept-RES'en worden uitgewerkt naar een eerste volledige versie, de RES 1.0. Volgens de in verband met de coronacrisis gewijzigde planning, dient de RES 1.0 uiterlijk 1 juli 2021 aan het NP RES te worden aangeboden. Wanneer uit de concept-RES'en van de 30 regio's blijkt dat de doelstelling van 35 TWh niet wordt gehaald, dan volgt een verdeling van de 'restopgave'. Dit traject genaamd Route 35 wordt aangestuurd door de koepels en niet door de NP RES. De systematiek wordt momenteel nog ontwikkeld.

De ontwerp- en concept RES'en van U16, Regio Amersfoort en Regio Foodvalley zijn een tussenproduct. Ze bevatten een concept-bod over de hoeveelheid op te wekken energie uit wind en zon. Het concept-bod van U16 bedraagt 1,8 TWh, van Regio Amersfoort 0,5 TWh en van Food Valley 0,75 TWh (incl. Gelderse deel). Tevens bevatten zij een concept-Regionale Structuur Warmte, die in alle concept-RES'en nu nog beperkt is uitgewerkt. Het is van groot belang dat de boden gestand worden gedaan. Om daartoe te komen moeten de (concept-)boden worden vertaald naar planologische besluiten en vergunningverlening. Zoals gebruikelijk kunnen gemeenten bij de planvorming rekenen op begeleiding door de provincie, waarbij het primaat van de planvorming bij de betreffende gemeenten en initiatieven ligt.

Overzicht per RES-regio

In de RES regio U16 kan volgens de ontwerp -RES 1,8 TWh worden opgewekt. Om deze 1,8 TWh te realiseren zet de U16 maximaal in op zonnepanelen op grote daken. Daarnaast zoekt de U16 in allerlei gebieden naar potentieel voor windturbines en zon-op-veld. Daarbij acht de regio nu drie denkrichtingen het meest kansrijk voor 2030. De U16 ziet potentieel langs infrastructuur, bij bedrijventerreinen en in agrarische gebieden. De hele opgave kan bijvoorbeeld worden gehaald door een combinatie van het benutten van 15% van de grote daken (hier vormt o.a. de dakconstructie een belangrijke belemmering) 45 grote windmolens en 800 ha aan zonnevelden. Wat de precieze verdeling wordt, zal tussen de concept-RES en de RES1.0 nader worden uitgewerkt. Wel is de potentie van de verschillende zoekrichtingen onderzocht. Hieruit blijkt dat het bod goed haalbaar is. Daarover gaat de regio op een nader uit te werken wijze in gesprek met alle betrokkenen. In de concept-RES U16 zijn nog geen zoekgebieden opgenomen. Daarnaast is een eerste aanzet gedaan voor de Regionale Warmte Strategie.

In de concept-RES van de Regio Amersfoort is een bod van 0,50 TWh aan duurzame elektriciteit in 2030 gedaan. De 0,50 TWh bestaat uit grootschalige opwek van elektriciteit uit wind op land, zon op land en zon op daken. Tot 2030 leveren gerealiseerde en projecten 'in de pijplijn' 0,09 TWh aan elektriciteit op. De procedures van deze initiatieven zijn in een vergevorderd stadium. Daarbij komen dan de nieuwe initiatieven rond het stedelijk gebied, de infrastructuur en het Defensierrein op de Utrechtse Heuvelrug. Deze nieuwe initiatieven vormen samen een toekomstig vermogen van 0,41 TWh duurzame elektriciteit. Of deze zoekrichtingen allemaal mogelijk zullen zijn is nog niet zeker; daarvoor is aanvullend onderzoek noodzakelijk. Hieruit kan komen dat niet alle genoemde initiatieven kansrijk zijn. De afspraak is dat in dat geval naar andere gebieden gezocht wordt. Daarnaast is een (eerste) concept Regionale Warmte Strategie opgesteld.

Het concept-bod voor Food Valley bedraagt 0,75 TWh, met als ambitie 1 TWh voor de hele regio. Een deel daarvan heeft betrekking op het Utrechtse deel van de regio. Het concept-bod bevat verschillende elementen. Ten eerste wordt bevorderd dat projecten voor zonne- en windenergie 'in de pijplijn' (op basis van vastgesteld beleid) snel worden uitgevoerd. Ten tweede wordt de beschikbare ruimte voor zonne-energie op daken, boven parkeerterreinen, op stortplaatsen en andere "andere voorkeursbestemmingen" maximaal gebruikt. Ten derde wordt gezocht naar mogelijkheden om de opwek van zonne- en windenergie zo veel mogelijk te concentreren en combineren langs infrastructuur; hiervoor zijn globale, nader te onderzoeken zoeklocaties benoemd. Tot slot wordt gekeken naar aanvullende mogelijkheden voor de opwek van zonne- en windenergie op andere locaties in de regio. Deze zogenaamde onderzoeksgebieden zijn nu geen onderdeel van de concept-RES. Daarnaast is een bescheiden voorzet gedaan voor een Regionale Warmte Strategie.

Alle regio's benoemen voorwaarden richting het Rijk die verbonden zijn aan de concept-RES'en met biedingen. Zo vinden alle regio's dat subsidies voor duurzame opwek moeten worden verruimd (bijvoorbeeld dat 'grootschalig-zon-op-dak' voor subsidie in aanmerking komt), dat medewerking moet worden verleend aan het opwekken van duurzame energie langs Rijksinfrastructuur en ruimere mogelijkheden voor netbeheerders voor anticiperende investeringen in het energienetwerk. Voor een gedetailleerde beschrijving van de randvoorwaarden wordt verwezen naar de concept-RES'en.

Voor alle drie de regio's geldt dat er intensief is samengewerkt aan een ambitieus, maar realistisch concept-bod. Daarbij helpt het dat een deel van het benodigde projecten al in de pijplijn zit en dus al binnen de gestelde termijn gerealiseerd worden. Om de verschillen tussen de regio te kunnen beoordelen, zijn diverse verdeelsleutels denkbaar. Zo kan er gekeken worden naar inwoneraantal, beschikbaar potentieel oppervlak of energievraag. Dat geeft in alle gevallen hetzelfde beeld: de regio's dragen naar vermogen bij aan het gestelde doel. Provincie breed kan dus gesteld worden dat we content zijn met de inzet van onze partners en de concept boden kunnen ondersteunen.

Participatie

Er kan onderscheid worden gemaakt tussen twee vormen van participatie, gericht op verschillende doelgroepen: stakeholderorganisaties en inwoners. In de afgelopen fase om te komen tot het concept bod hebben de regio's met name gericht op stakeholderorganisaties. De reden hiervan is dat het de eerste verkenningen betrof die nog te weinig concreet waren om goede gesprekken met inwoners te kunnen voeren. Richting de regio's benadrukken wij het grote belang van inwonersparticipatie. De primaire verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij gemeenten. Wij hebben aangeboden dat wij hierin kunnen en willen ondersteunen.

In Foodvalley heeft men stakeholders nauw bij het proces betrokken; zij konden op verschillende manieren meepraten en denken. Zo zijn zij naast stakeholderoverleggen (dit zijn onderhandelingstafels waarin veel organisaties vertegenwoordigd zijn) ook aanwezig geweest bij inhoudelijke werkbijeenkomsten (ateliers). Ook zijn er brede stakeholders-conferenties georganiseerd, waarvoor meer organisaties zijn uitgenodigd. Inwonersparticipatie gaat nu in gang gezet worden.

In de RES regio Amersfoort zijn er eveneens meerdere stakeholders-overleggen geweest, waarbij ook raads- en statenleden aanwezig waren. Er is recent een taskforce inwonersparticipatie opgestart. Deze taskforce, waar ook de provincie bij betrokken is, zal gemeenten ondersteuning geven in de inwonersparticipatie-trajecten.

Ook bij de U16 zijn er brede stakeholderoverleggen georganiseerd. Dit waren grote overleggen waarbij een breed scala aan stakeholders zijn uitgenodigd. Tijdens deze overleggen werd er ingegaan op de mogelijke zoeklocaties. Ook in de U16 moet de inwonersparticipatie verder vorm en inhoud gegeven worden. Diverse gemeenten hebben een afwegingskader voor energie-opwek opgesteld of zullen dat de komende maanden doen. In dat kader zijn ook participatietrajecten doorlopen. Hetzelfde geldt voor concrete initiatieven voor de opwek van wind- en zonne-energie.

Vervolg

De volgende stap in het proces is de RES 1.0 met hierin het aanbod ten aanzien van het duurzaam opwekken van elektriciteit met een verdere uitwerking van de mogelijkheden binnen de zoekgebieden en een verdere uitwerking van de Regionale Structuur Warmte. Volgens het Klimaatakkoord heeft deze RES'en 1.0 instemming van de gemeenteraden, Provinciale Staten en de algemene vergaderingen van de waterschappen. Met de vaststelling hebben de RES'en 1.0 de status van een beleidsstuk. Volgens de in verband met de corona-crisis gewijzigde planning, dient de RES 1.0 uiterlijk 1 juli 2021 aan het NP RES te worden aangeboden.

Rol van de provincie

Wij ondersteunen gemeenten bij invulling en realisatie van de concept-bod (procesondersteuning, uitwerking RES'en); Daarnaast spannen wij ons in voor het creëren van de noodzakelijke randvoorwaarden (ruimere mogelijkheden voor netaansluiting, hulp van het Rijk, juiste (subsidie)prikkels vanuit Rijk) om de realisatie van het bod mogelijk te maken. Daar waar plannen een bovenlokale component hebben kunnen wij gemeenten helpen met de coördinatie in het overleg met relevante partijen. Bovendien zullen wij de voortgang van de RES 'en monitoren en we spreken gemeenten aan op een passende bijdrage aan bod van regio en bewaken daarbij dat elke gemeente meedoet. Daar waar gemeenten daartoe niet in staat of bereid zijn, zijn wij bereid ons wettelijk instrumentarium in te zetten. Hiermee streven wij er naar dat de benodigde vergunningen voor de uitvoering van de RES'en uiterlijk in 2025 verleend kunnen worden.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Met de RES'en wordt een bijdrage geleverd aan de landelijke doelstelling van 35 TWh voor 2030. Het lopende onderzoek 'Energiescenario's en monitoring' zal inzicht geven hoe de concept-biedingen tot 2030 zich, in samenhang met besparing en innovatie, verhouden tot de ambitie uit het provinciale coalitieakkoord om in 2023 16% van de energievraag uit hernieuwbare bronnen op te wekken en of in 2040 een energie neutrale provincie gerealiseerd kan worden. Medio mei 2020 zullen de eerste resultaten bekend zijn en met uw Staten worden gedeeld.

Wettelijke grondslag

Gedeputeerde Staten zijn op grond van artikel 158, eerste lid onder b van de Provinciewet betrokken bij het opstellen van de concept RES'en in de regio's U16, Regio Amersfoort en Food Valley. Zij handelen daarbij in overeenstemming met artikel 2 van de Klimaatwet.

Financiële consequenties

De kosten die verband houden met de totstandkoming van de RES 'sen worden gezamenlijk gedragen door de het Rijk (bijdrage Nationaal Klimaatakkoord), regio's/ regionaal samenwerkende gemeenten, provincie(s) en waterschappen. De provinciale bijdrage wordt gedekt uit de middelen van het Programma Energietransitie. In de programmabegroting is voor RES-en 1,153 mln. voor 2020 gereserveerd en € 930.000 per jaar tot en met 2023. In de startnotities is voor de U16 is een provinciale bijdrage van ¼ van de kosten (verwachte bijdrage €100.000,-) afgesproken, voor de Regio Amersfoort zal de provincie een bijdrage leveren in lijn met het provinciale belang, voor Regio Food Valley is geen bedrag afgesproken.

Bestuurlijke dilemma's / politieke gevoeligheid

1. De ontwerp- en concept- RES'en worden parallel voorgelegd aan de verschillende colleges en parlementen. Het is niet uitgesloten dat in de besluitvorming wordt afgeweken van de inhoud van de concept-RES'en. Wanneer dit het geval is wordt de afwijkende besluitvorming meegestuurd met het indienen van de ontwerp- en concept-RES bij het NP RES.
2. De ontwerp- en concept-RES'en en het bijbehorende concept-bod voor het opwekken van duurzame energie is een voorlopige uitkomst van een regionaal proces, waarbij de besturen van gemeenten, provincies en waterschappen zich committeren aan de hoogte van het concept-bod. Wat volgt is niet alleen een nadere inhoudelijke uitwerking, maar ook een participatieproces met inwoners. Dit kan aanleiding geven tot inhoudelijke wijzigingen in de RES'en 1.0 ten opzichte van de concept- en ontwerp RES'en. Partijen spreken nu wel commitment uit voor de hoogte van het concept-bod.
3. Zowel gemeenten als provincie zijn bij de vertaling van de RES'en in planologische besluiten en vergunningverlening na de inwerkingtreding van de Omgevingswet , onder andere gebonden aan de dan geldende eigen kaderstelling in de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening (thans o.a. de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2028 en Verordening (Herijking 2016)) en de wettelijke bepalingen omtrent natuurbescherming. Hierbij kunnen spanningsvelden of zelfs strijdigheden aan het licht komen tussen het belang van het bevorderen van en voldoende ruimte bieden aan de realisatie van duurzame energiebronnen en andere provinciale belangen en provinciale bevoegdheden. Dit leidt er onvermijdelijk toe dat er richting RES 1.0, maar ook in de planologische besluitvorming nadere afwegingen gemaakt moeten worden. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat medio 2021 het merendeel van de RES'en 1.0 voor zover nodig in het omgevingsbeleid is verwerkt, zodat uiterlijk in 2025 omgevingsvergunningen kunnen worden verleend.
4. De vertaling van de RES'en naar planologische besluiten ligt, in lijn met de sturingsfilosofie van de Omgevingswet, primair bij gemeenten (decentraal wat kan). Dit laat onverlet dat de Omgevingswet ook de

provincie de mogelijkheid geeft om hierin te voorzien. Dat kan bij voorbeeld aan de orde zijn wanneer blijkt dat de vertaling van de RES'en naar planologische besluiten redelijkerwijs niet (een) gemeente(n) kan worden verlangd, bijvoorbeeld wanneer blijkt dat hier veel bovenlokale aspecten mee gemoeid zijn.

Overwogen oplossingsrichtingen en alternatieven

Er zijn verschillende mogelijkheden voor besluitvorming over de concept-RES-en. In het klimaatakkoord is afgesproken dat de regio's ervoor zorgen dat de concept-RES minimaal is geaccordeerd door GS, B&W, Waterschapsbestuur en ter kennisgeving is voorgelegd aan raden, staten en algemene vergadering van de waterschappen. Instemming met de concept RES door PS is dus niet noodzakelijk.

In de door u vastgestelde startnotitie U16 is aangegeven dat de ontwerp-RES aan Provinciale Staten zal worden voorgelegd. In de startnotitie van de Regio Amersfoort staat dat de concept-RES ter besluitvorming wordt voorgelegd aan de raden. In de startnotitie van Food Valley staat dat raden, staten en waterschapsbestuur niet zal worden gevraagd om de concept-RES vast te stellen, maar wel om op basis van dit document het vervolgproces en de onderhandelingen met rijk, provincies en andere partijen in te gaan. De regio's hebben dus gekozen voor een op onderdelen verschillende wijze van besluitvorming.

Dit besluit heeft betrekking op de inzending van de concept-RES'en van de Regio Amersfoort en Food Valley en de ontwerp-RES van de U16 bij het Nationaal Programma Regionale Energie Strategieën. Omdat de concept-en ontwerp RES'en als zodanig geen juridische status hebben en niet gericht zijn op rechtsgevolgen en dus geen juridische binding hebben, zou wellicht als alternatief overwogen kunnen worden om de inzending van de ontwerp- en concept- Res'en niet ter besluitvorming aan uw Staten voor te leggen. Dit zou echter afwijken van de in de startnoties beschreven wijze van besluitvorming en bovendien geen recht doen aan de ambtelijke en bestuurlijke betrokkenheid in de voorbereiding van de ontwerp- en concept- RES'en en het commitment aan het concept-bod.

Effecten op duurzaamheid

Zie meetbaar/ beoogd beleidseffect.

Voorgesteld wordt om:

1. in te stemmen met inzending van de ontwerp- en concept-Regionale Energie Strategieën van de U16, Regio Amersfoort bij het Nationaal Programma Regionale Energie Strategieën (NP RES);
2. de benodigde inspanningen te leveren om de hoogte van de concept-boden uit deze concept- en ontwerp-RES'en ruimtelijk mogelijk te maken,

Gedeputeerde Staten,

Voorzitter,

Secretaris,

Ontwerp-besluit

Besluit van 27 mei 2020 tot instemming met het indienen van de concept-Regionale Energie Strategieën U16, Regio Amersfoort bij het Nationaal Programma RES

Provinciale Staten van Utrecht; In vergadering bijeen op 27 mei 2020

Op het voorstel van Gedeputeerde Staten van 14 april 2020, afdeling SLO, nummer 820AFB5B;

Gelezen; de ontwerp-Regionale Energiestrategie van de regio U16 en de concept-Regionale Energiestrategieën van de regio's Regio Amersfoort en Food Valley

Overwegende; dat de colleges van B&W en de dagelijks besturen van de aan de concept-RES'en deelnemende partijen, deze ter besluitvorming aan respectievelijk hun gemeenteraden en algemene besturen hebben voorgelegd of dit op korte termijn zullen doen;

de regio's in de concept-RES'en een ambitieus, maar haalbaar concept-bod voor het opwekken van energie uit wind en zon hebben gedaan, waarmee zij een acceptabele bijdrage leveren aan de landelijke doelstelling om in 2030 35 TWh uit duurzame bronnen op te wekken;

hiermee bovendien een bijdrage wordt geleverd aan de doelstelling om in 2023 16% van de energievraag uit hernieuwbare bronnen op te wekken en in 2040 tot een energie-neutrale provincie te komen;

de regio's rekening houden met planuitval om het concept-bod gestand te doen;

de concept-Regionale Energie Strategieën worden uitgewerkt tot Regionale Energie Strategieën 1.0, waarbij (inwoners)participatie een belangrijke rol speelt.

de huidige Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013 – 2028 en Verordening (Herijking 2016) en de (ontwerp) Omgevingsvisie en Verordening van de provincie Utrecht en relevante wet- en regelgeving het huidige en toekomstige kader vormen voor de realisatie van projecten voor het opwekken van zonne-en windenergie en het winnen van energie uit warmte;

Gelet op; artikel 158 van de Provinciewet en artikel 2 van de Klimaatwet

Besluiten:

1. in te stemmen met het indienen van de concept-Regionale Energiestrategieën van de Regio Amersfoort en de regio Food Valley en de ontwerp-Regionale Energie Strategie van de U16 bij het Nationaal Programma RES;
2. de benodigde inspanningen te leveren om de hoogte van de concept-boden in deze ontwerp- en concept-RES'en ruimtelijk mogelijk te maken,

Voorzitter,

Griffier,

Toelichting

1. Wettelijke grondslag

Gedeputeerde Staten zijn op grond van artikel 158, eerste lid onder b van de Provinciewet betrokken bij het opstellen van de concept RES'en in de regio's U16, Regio Amersfoort en Food Valley. Zij handelen daarbij in overeenstemming met artikel 2 van de Klimaatwet.

2. Beoogd effect

Een haalbare bijdrage te leveren aan de landelijke opgave om in de 30 RES Regio's 35 TWh hernieuwbare Energie op te wekken, wat bijdraagt aan de doelstelling om in 2030 49% minder uitstoot van CO2 ten opzichte van 1990 te realiseren. Dit is conform de afspraken in het Energieakkoord aan de Klimaat Tafel Elektriciteit en in lijn met de doelstelling zoals benoemd in het coalitieakkoord van de provincie Utrecht om in 2023 16% van de energievraag uit hernieuwbare bronnen op te wekken.

3. Effecten op duurzaamheid

Het beoogde effect is gericht op duurzaamheid van energieopwekking. Zie beoogd effect.

4. Argumenten

Door in te stemmen met het inzenden van de ontwerp- en concept-RES'en van de regio's U16, Regio Amersfoort en Food Valley wordt invulling gegeven aan de afspraken die zijn gemaakt in het kader van het Klimaatakkoord.

De provincie ondersteunt hiermee de besluitvorming van de gemeenten en waterschappen over deze ontwerp- en concept-RES'en, inclusief de hierin opgenomen concept-boden tot opwekking van duurzame energie tot 2030.

5. Kanttekeningen

De ontwerp- en concept-RES'en zijn een tussenproduct en betreffen voorlopige besluiten. Deze zullen worden uitgewerkt tot definitieve besluiten: de RES'en 1.0. Volgens de in verband met de corona-crisis gewijzigde planning, dient de RES 1.0 uiterlijk 1 juli 2021 aan het NP RES te worden aangeboden. De uitwerking en een meer uitgebreide participatie kunnen aanleiding geven tot wijzigingen in de RES 1.0 ten opzichte van de concept- en ontwerp RES'en.

Het lopende onderzoek 'Energiescenario's en monitoring' zal inzicht geven hoe de concept-boden tot 2030 zich, in samenhang met besparing en innovatie, verhouden tot de ambitie uit het provinciale coalitieakkoord om in 2023 16% van de energievraag uit hernieuwbare bronnen op te wekken en of in 2040 een energie neutrale provincie gerealiseerd kan worden.

Het zijn vooral stakeholdersorganisaties zoals LTO, VNO/NCW en NMU die betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van de concept- en ontwerp-RES'en. Voor het vervolg zal meer vorm- en inhoud gegeven moeten worden aan inwonersparticipatie; deze verantwoordelijkheid ligt primair bij de gemeenten. In de stuurgroepen van de drie RES-regio's hebben wij het belang van participatie benadrukt en is aangegeven dat de provincie hen daarbij kan en wil ondersteunen .

Er kunnen zich ook nieuwe initiatieven aandienen die (nog) niet in de RES'en zijn benoemd. Voor zover deze initiatieven inpasbaar zijn binnen de (ontwerp) Omgevingsvisie en Verordening en andere relevante wet- en regelgeving mag ten aanzien van die initiatieven een positieve houding van de provincie verwacht worden.

6. Financiën

De kosten die verband houden met de totstandkoming van de RES 'sen worden gezamenlijk gedragen door de het Rijk (bijdrage Nationaal Klimaatakkoord), regio's/ regionaal samenwerkende gemeenten, provincie(s) en waterschappen. De provinciale bijdrage wordt gedekt uit de middelen van het Programma Energietransitie. In de programmabegroting is voor RES'en 1,153 mln. voor 2020 gereserveerd en € 930.000 per jaar tot en met 2023. In de startnotities is voor de U16 is een provinciale bijdrage van ¼ van de kosten (verwachte bijdrage €100.000,-) afgesproken, voor de Regio Amersfoort zal de provincie een bijdrage leveren in lijn met het provinciale belang, voor Regio Food Valley is geen bedrag afgesproken. Deze kosten zijn uitsluitend voor de projectorganisatie en kosten die direct samenhangen met het opstellen van het de (concept-)RES'en. Er wordt rekening mee gehouden dat aanvullende bijdragen noodzakelijk zijn, bijvoorbeeld voor nader onderzoek of advies of procesbegeleiding van deelprojecten.

7. Realisatie

De concept-RES'en RES'en 1.0 bieden geen juridische grondslag voor de realisatie van windturbines, zonnepanelen en voor het winnen van energie uit warmte. Aan de uitwerking van de voorstellen in de RES'en zal (na de inwerkingtreding van de Omgevingswet) via de Omgevingsplannen en het verlenen van vergunningen invulling moeten worden gegeven. Dit zijn op zichzelf staande besluiten, waarvoor eigen kaders gelden.

Door in te stemmen met dit voorstel zal de provincie de benodigde inspanningen leveren om de hoogte van de concept-boden in de ontwerp- en concept- RES'en ruimtelijk mogelijk te maken.

8. Juridisch

Dit Statenvoorstel betreft het instemmen met het indienen van de concept-regionale energiestrategie voor de regio's U16, Regio Amersfoort en Food Valley. De concept-RES is een tussenstand van verkenningen, waarbij betrokken partijen afspreken zich in te spannen om het (concept-)bod gestand te doen. Het bevat de eerste inzichten voor duurzame elektriciteit en duurzame warmte in de regio op basis van onderzoeken, gesprekken (ambtelijk en bestuurlijk) en lokale bijdragen aan inventarisaties. De concept-RES heeft geen juridische status, is niet gericht op rechtsgevolgen en heeft dus geen juridische binding. Er kunnen daarom ook nog geen rechten of plichten aan worden ontleend.

De ontwerp en concept RES'en worden uitgewerkt naar RES'en 1.0. Op het moment dat de RES'en 1.0 worden vastgesteld door de gemeenteraden, provinciale staten en algemeen besturen van de waterschappen en heeft het de status van een beleidsstuk. De ontwerp- en concept-RES en RES 1.0 zijn niet MER-plichtig. De RES moet uiteindelijk juridische status gaan krijgen in de verankering in het instrumentarium van de Omgevingswet.

9. Europa

Er is een risico dat de voornemens in de ontwerp- en concept-RES'en in strijd zijn met de wetgeving omtrent natuurbescherming die voortvloeit uit de Europese Vogel- en/of Habitatrichtlijn. Hier is op geanticipeerd door in de biedingen rekening te houden met planuitval.

10. Communicatie

De regio's U16, Regio Amersfoort en Food Valley hebben een persbericht verstuurd rondom de besluitvorming over ontwerpbesluiten van de ontwerp- en concept-RES'en in de colleges van BenW. Sommige colleges hebben al eerder dan wij over de concept-RES'en in hun regio besloten.

11. Bijlagen

- U16: Ontwerp-Regionale Energie Strategie
- Regio Amersfoort: Concept-Regionale Energie Strategie
- Regio Amersfoort: Concept Regionale Structuur Warmte Amersfoort

- Regio Amersfoort: net-impactanalyse Stedin
- Regio Food Valley: Concept-Regionale Energie Strategie Regio Food Valley: net-impactanalyse Stedin/
Liander